

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

Skanstes iela 25, Rīga, LV-1013

e-pasts: sprk@sprk.gov.lv

Rīgā, 2026.gada 21.janvārī
Nr.98/JN*Par radiofrekvenču spektra 3.5GHz pārkārtošanu līdz 2029.gadam*

"Latvijas Mobilais Telefons" SIA ir iepazinies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) tīmekļa vietnē publiskoto konsultāciju dokumentu – *Par piešķirto ierobežotu joslu lietošanas tiesību pārkārtošanas nepieciešamību 3600MHz diapazonā*. LMT pateicas par Regulatora organizēto viedokļu apmaiņu un sniedz šādu viedokli.

1. LMT pilnībā atbalsta Regulatora iecerēto rezultātu, ka visefektīvākais un lietderīgākais radiofrekvenču spektra sadalījums 3400-3800MHz (turpmāk - 3.5GHz) spektrā Latvijā ir trīs vienlaidus 130MHz radiofrekvenču spektra bloki, kas ir sadalāmi starp esošajiem mobilo sakaru operatoriem. Šāda bloku struktūra nodrošina līdzvērtīgas iespējas visiem tirgus dalībniekiem un ļauj nodrošināt efektīvu spektra izmantošanu. Vienlaidu spektra bloki ļauj operatoriem pilnībā izmantot tehnoloģiju sniegtās iespējas (piemēram, Massive MIMO) un ilgtermiņā plānot elektroniskā sakaru tīkla un pakalpojumu attīstību.
2. Tāpat LMT atbalsta norādes par reģionālā iedalījuma izbeigšanu 3.5GHz spektrā, maksimālā spektra apjoma – 130MHz, noteikšanu vienam operatoram, kā arī spektra pagarināšanas/atlases procedūras organizēšanu esošajiem operatoriem. Šāda pieeja pilnībā atbilst EK Radio spektra politikas grupas Stratēģiskajam ceļvedim 5G ieviešanai Eiropā, 3.atzinumam), kurš uzsver 3.5GHz de-fragmentācijas nepieciešamību un iespējami plašākiem radiofrekvenču blokiem. Tas veicina arī investīciju drošību un plānojamību, kā arī godīgas konkurences iespējamību starp visiem operatoriem.
3. LMT piekrīt Konsultāciju dokumentā norādītajam, ka spektra josla 3400-3410MHz nav izmantojama elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai un to nepieciešams pārdalīt citām vajadzībām, veicot izmaiņas Nacionālajā radiofrekvenču plānā. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) Radiofrekvenču spektra resursu izmantošanas koordinācijas darba grupā tika konstatēts, ka citās NATO valstīs šo spektra joslu (10MHz) izmanto radiolokāciju pielietojumam, tādēļ Eiropas reģionā komerciālās radioiekārtas un galiekārtas šajā spektrā nav pieejamas. Tādēļ ir lietderīga grozījumu veikšana Nacionālajā radiofrekvenču plānā samazinot civilā (IMT) spektra apjomu 3.5GHz joslā par 10MHz.
4. Konsultāciju dokuments nepiedāvā lēmumu ceļa karti, kā tiek sasniegts trīs vienlaidus 130MHz radiofrekvenču spektra bloku sadalījums. Tā vietā Regulators nosaka operatoriem pienākumu vienoties un negatīva scenārija gadījumā – Regulators atņems 5G spektru visiem operatoriem un organizēs jaunu konkursu vai izsoli (Konsultāciju dokumenta 7.lpp.). Šāda pieeja ir tiesiski neskaidra, un neveicina investīcijas un 5G tehnoloģijas attīstību Latvijā.
5. Šobrīd 3.5GHz radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības ir piešķirtas LMT (125MHz), Tele2 (125MHz) un Bite Latvija (100MHz visā Latvijā un 50MHz Rīgā). Nav skaidrs Regulatora piedāvātais konkursa vai izsoles priekšmetu sadalījums (30MHz, 15MHz un 5MHz), jo no tā izriet, ka vienam operatoram ir jāiegādājas spektra josla, kas pārsniedz 130MHz "augšējo" robežu. Lai izteiktu viedokli par konkursa vai izsoles priekšmeta iegādi, būtu nepieciešams saņemt pamata informāciju par konkursa vai izsoles nosacījumiem (specifiskie lietošanas tiesību nosacījumi, termiņi).
6. LMT iebilst pret šādiem aspektiem:
 - 6.1. Atbilstoši Konsultāciju dokumentu pieejai, Regulators plāno izsoles vai konkursa ceļā piešķirt spektra lietošanas tiesības- 30MHz, 15MHz un 5MHz apmērā, joslās, kuras

neplāno vai nedrīkstēs izmantot piešķirto bloku ietvaros. Šīs joslas pašas par sevi nebūs izmantojamas atbilstoši 1.punktā norādītajam mērķim, bet tās varēs izmantot vienīgi kopā ar citām operatora rīcībā esošajām radiofrekvenču spektra joslām, kuras Regulators, iespējams, kaut kad nākotnē pagarinās un, iespējams, pārvietos uz jaunajiem 130MHz radiofrekvenču spektra blokiem Elektronisko sakaru likuma 48.panta noteiktā kārtībā. Nav pieļaujama simulatīvu darījumu ķēdes realizācija attiecībā uz ierobežoto resursu iegādi. Regulatoram valsts pārvaldes procesu ietvaros būtu jāatrod tiesiski pieņemams risinājums, lai sabalansētu sabiedrības un galalietotāju intereses saņemt ilgtermiņā 5G pakalpojumus, ar nozares interesēm.

- 6.2. LMT iebilst pret Konsultatīvā dokumenta 7.lpp. iekļauto draudu nepagarināt spektra lietošanas tiesības visiem operatoriem, ja operatori līdz 2027. gada 31. decembrim nepanāktu vienošanos par spektra lietošanas tiesību maiņu. Pirmkārt, ne Eiropas elektronisko sakaru kodekss, Elektronisko sakaru likuma 47.panta 4.daļa, nedz arī Regulatora ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesību noteikumu 9., 10., un 15.punkts neparedz tādu spektra nepagarināšanas pamatu, kā "vienošanās nepanākšana". Tieši pretēji. Normatīvie akti tieši uzliek pienākumu valsts regulatīvajām iestādēm nodrošināt regulatīvo noteikumu paredzamību, veicināt inovācijas un augstas veiktspējas tīklu izvēršanu. Otrkārt, šāds nosacījums ir pretrunā ar privātpersonu tiesību ievērošanas principu - operatoriem, kas ieguldījuši ievērojamus līdzekļus 5G tīklu attīstībā, rodas pilnīga nenoteiktība par spektra pieejamību pēc 2028.gada. Ja operators pilda visus lietošanas nosacījumus, investē 5G tīkla attīstībā, Regulators plāno nepagarināt spektra lietošanas tiesības nevis dēļ paša operatora pārkāpuma, bet dēļ kolektīvas vienošanās trūkuma. Šāda kolektīva sankciju piemērošana nav paredzēta normatīvajos aktos, kā arī nav samērīga, jo rada nelabvēlīgas sekas vienlaikus visiem tirgus dalībniekiem, nevis tikai tam, kas ir kavējis vienošanās noslēgšanu. Treškārt, ne Latvijas, nedz arī Eiropas Savienības digitālās attīstības mērķiem neatbilst tādu procedūru izstrāde, kas paredz atņemt visas 5G radiofrekvenču spektra joslas komersantiem, kuri veic investīcijas un attīsta jaunu tehnoloģiju ieviešanu.
7. Spektra pārkārtošanas process, kāds tas šobrīd ir izklāstīts Konsultāciju dokumentā, rada tiesiskās nenoteiktības risku, jo tajā nav skaidri definēta institucionālā atbildība, termiņi un rīcības secība. Regulatora piedāvātā pieeja balstās uz vairākiem atsevišķiem soļiem (izsole, brīvprātīga maiņa, iespējamā nepagarināšana), taču nav vienota, koordinēta mehānisma, kas nodrošinātu procesa caurspīdīgumu un prognozējamību. Būtiski, ka atbilstoši Konsultāciju dokumentam, kas nav saistošs ne Regulatoram vai ministrijām, nedz Ministru kabinetam, nākamais skaidrību sniedošais notikums būtu Regulatora lēmums par tikai vienu aspektu – spektra pagarināšanas iespējamību (2026.gada vidū). LMT lūdz Regulatoru sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un Satiksmes ministriju izstrādāt un publiskot vienotu, publiski pieejamu pasākumu plānu, kurā tiek precīzi definēti visi spektra pārplānošanas posmi, to mērķi un termiņi; tiek noteiktas katras iesaistītās institūcijas (Regulatora, VARAM, Satiksmes ministrijas) lomas un atbildības; tiek paredzēti tiesiskie instrumenti, kas nodrošina spektra lietošanas nepārtrauktību un samērīgumu pret esošajiem lietotājiem.
8. Esam jau iepriekš norādījuši, ka 3.5GHz radiofrekvenču spektra pārkārtošana sevī ietver vairākus savstarpēji saistītus regulatīvos pasākumus, proti:
 - a) Lēmums, ka Bite Latvija Rīgas bloks netiks pagarināts pēc 31.12.2028;
 - b) Lēmums par jaunajiem 130MHz spektra lietošanas tiesību blokiem un robežām;
 - c) Lēmums par maksimālo vienam komersantam pieejamo spektra lietošanas tiesību apjomu (130MHz);
 - d) Lēmumi par spēkā esošo spektra lietošanas tiesību pagarināšanas iespējamību katram operatoram (līdz 31.12.2026), Lēmumi par spektra lietošanas tiesību

pagarināšanu (līdz 31.12.2028) katra operatoram uz 10 gadiem – līdz 2038.gada 31.decembrim;

- e) LMT un SIA Tele2 radiofrekvenču spektra 25MHz bloku, ar lietošanas tiesībām līdz 2043.gadam (3750-3800MHz diapazonā) pārvietošana;
- f) Papildus joslu 5MHz/5MHz/30MHz konkursēšana visiem elektronisko sakaru komersantiem, lai sasniegtu 130MHz.
- g) Lēmumi par pagarināto, pāvietoto un konkursēto radiofrekvenču bloku apvienošanu vienotā blokā un vienotu spektra specifisko lietošanas tiesību piemērošanu (katram operatoram).
- h) Lēmums par 3.5GHz joslas sašaurināšanu, 3400-3410MHz joslai nosakot citus tās izmantošanas mērķus (skatīt 3.punktu).

Spektra pārkārtošanas plānā būtu jāiekļauj visi iepriekš norādītie pasākumi, norādot katras publiskās institūcijas (Regulatora, VARAM, Satiksmes ministrijas) lomas un atbildības, kā arī detalizēts šajā punktā norādīto pasākumu laika plāns, termiņiem katram pasākumam.

9. VARAM 2026.gada 8.janvāra Radiofrekvenču spektra resursu izmantošanas koordinācijas darba grupā Regulatora pārstāvji norādīja uz atsevišķiem deleģētās kompetences trūkumiem, kuru dēļ Regulators neesot tiesīgs veikt vienotu spektra pārkārtošanas procesu. No tiesiskās stabilitātes viedokļa ir būtiski, ka radiofrekvenču spektrs tiek pārkārtots vienotā procesā, nevis kā Regulatora piedāvājumā – ar vismaz četriem secīgiem administratīviem aktiem katram operatoram, kas nenodrošina pārskatāmu un prognozējamu procesu visām iesaistītajām pusēm. Šāda pieeja:

- rada būtisku tiesiskās nenoteiktības risku, jo katrs lēmums ir pakļauts atsevišķai pārsūdzībai, kas var aizkavēt vai paralizēt visu procesu;
- neveicina vienotu skatījumu uz spektra pārkārtošanu kā uz sistēmisku pasākumu kopumu, bet gan fragmentē to atsevišķos, savstarpēji atkarīgos, bet juridiski nesaistītos lēmumos;
- apgrūtina operatoru iespējas plānot tīklu attīstību un investīcijas, jo nav skaidrības par gala rezultātu un tā sasniegšanas ceļu;
- var radīt situāciju, kurā viena operatora pārsūdzība vai atteikums piedalīties maiņā blokē visu pārkārtošanas procesu.

Atkārtoti aicinām veidot vienotu, tiesiski saistošu un koordinētu mehānismu, kas balstās uz skaidru normatīvo pamatu un nodrošina visām pusēm prognozējamu, caurspīdīgu un efektīvu spektra pārkārtošanu.

Ar cieņu,

Prezidents

Valdes priekšsēdētājs

Juris Binde